

ŠVEITSI-EESTI
koostööprogramm

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

KESKKONNAAMET

Looduskaitse tulemuslikkuse hindamine

Keskkonnaamet

Kasti maastikukaitseala

2026

Andres Miller

PAME hindamismetoodika valmis Euroopa Liidu rahalisel toetusel tehnilise abi rahastamisvahendi kaudu ja koostöös Euroopa Komisjoni struktuurireformide toetamise peadirektoraadiga.

Üldinfo

Küsimus	Vastus
Kaitstava loodusobjekti nimi	Kasti maastikukaitseala
KKR kood	KLO1000485
Asukoht (maakonnad)	Saaremaa
Kaitse alla võtmise aeg (ala moodustamise aasta)	2000. a (kehtiv kaitse-eeskiri on aastast 2018)
Vöönd(id):	
loodusreservaatide arv	ei kohaldu
loodusreservaatide kogupindala	ei kohaldu
sihtkaitsevööndite arv	0
sihtkaitsevööndite kogupindala	0
piiranguvööndite arv	1
piiranguvööndite kogupindala	499,53 ha
IUCN kategooria(d)	V
Natura 2000 võrgustiku alad	osa Kasti lahe linnu- ja loodusalast
Kaitseala valitseja	Keskkonnaamet
Kogupindala (ha)	499,53
Maismaa pindala (ha)	202,4
Eraomandis oleva maa pindala (ha)	118,57
Kaitsekorralduskava nimi	Kasti maastikukaitseala, Kasti lahe hoiuala, Tulpe merikotka püsielupaiga kaitsekorralduskava; Kaitstavate soode tegevuskava; Pärandniitude tegevuskava
Kaitsekorralduskava tegevuskava periood	2012-2021; 2016-2023; 2021-2027
Tulemuslikkuse hindaja nimi	Andres Miller
Tulemuslikkuse hindamise aasta	2026
Tulemuslikkuse hindamise kuupäev (pp.kk.aaaa). Kui hindamistabelit on värskemate andmete põhjal täiendatud, lisada ka uuendamise kuupäev ja vastava küsimuse number.	27.06.2026
Eelmise hindamise aeg (pp.kk.aaaa), s.h METT hindamine	varem hindamata
Loodusobjekti esile tõstmist vääriv tähtsus või eripära piirkonna, Eesti või Euroopa kontekstis* (*täita asjakohasusel)	IBA Kasti laht EE020, Lääne-Eesti saarestiku biosfääri programmiala RAH0000611

Hindamistabel

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
üldine	üldine	Kas alal on (ajakohane) kava?	Jah, alapõhine kaitsekorralduskava, lisaks kohalduvad liigikaitsekava(d) ja/või elupaiga tegevuskava(d)	EELIS	KKK kinnitati esmalt 2012. a ja uuesti tähtajatuna 2024. a; Kaitstavate soode tegevuskava (2016-2023); Pärandniitude tegevuskava (2021-2027)
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks olevate liikide esinemise/seisundi info oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund ei olnud määratud	RT, KKK	KKK koostamise ajal kehtinud kaitse-eeskiri seadis kaitseväärtuseks liikidest vaid taimeliigid, kuid ka neid nimeliselt välja ei toodud; KKK-s on hiljem kaitseväärtuseks seatud liike mainitud, kuid info nende kohta on puudulik
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks (kaitse-eesmärgiks) olevate elupaikade seisund oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud 50-90% väärtustest	RT, KKK	KKK koostamise ajal kehtinud kaitse-eeskiri seadis kaitseväärtuseks pärandkultuurmaastiku ja rannaniidud; hilisemast ajast (alates 2018. a) kehtivas kaitse-eeskirjas nimetatud kümnest kaitseväärtuseks seatud elupaigatüübist puudub KKK-s info kahe tüübi (1110 ja 7230) kohta, teiste kohta on info loodusala põhiselt
planeerimine	seisund	Milline oli elupaikade seisundiandmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Hea - 50-90% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	KKK	elupaigatüüpide andmestik oli valdavalt saadud inventeerimise (aastatel 2002-2004 ja 2009. a) teel
planeerimine	seisund	Kas eelmisel kaitsekorraldusperioodil/selle kaitsekorraldusperioodi algul tuvastati andmelünki, mis takistasid lähteolukorra (kaitseväärtuste seisundi) kindlaks määramist?	Andmelüngad on põhjalikult kaardistatud ning andmelünkade täitmiseks vajalikud tegevused on selgelt välja toodud.	KKK	andmelüngad, eriti liikide osas, on KKK-s välja toodud ja nende täitmiseks on ette nähtud kahe taimekoosluste riikliku seire jätkamine ning kaks linnustiku tulemusseiret
planeerimine	seisund	Kas tuvastatud andmelüngad on kaitsekorraldusperioodil täidetud?	Vähem kui pooled andmelüngad (<50%) on täidetud, kuid siiski on veel märkimisväärsed puuduseid alusandmetes.	EELIS	emaputke kohta on teavet ühest kohast 2016. a ja teisest kohast 2025. a, ülejäänud viiest leiukohast peale 2009. a teave puudub; lindudest on uuemat teavet vaid punajalg-tildri ja sookure kohta
planeerimine	survetegurid	Kas ala kõigi kaitseväärtuste osas on survetegurid (otsesed negatiivsed mõjutegurid) tuvastatud?	Survetegurid on kindlaks määratud pooltele või enamale (50% - <100%) kaitseväärtustest	KKK	mõjutegurid on välja toodud rohkematele väärtustele, kui neid KKK koostamise ajal kaitseväärtusena sätestatud oli, sh enamikule, kuid siiski mitte kõigile praegustele kaitseväärtustele
planeerimine	survetegurid	Kas survetegurite olulisus ja ulatus on kindlaks määratud?	Survetegurite ulatus ja olulisus on kindlaks määratud poolte või enama (50% - <100%) kaitseväärtuste ja survetegurite puhul	KKK	paljud survetegurid (KKK-s nimetatakse neid ohuteguriteks) on väga üldsõnalised

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
planeerimine	survetegurid	Nimeta ala kõige olulisemad survetegurid?	rohumaade hülgamine; inimtekkelised veerežiimi muutused; ehitustegevus ja asustus; militaartegevused ja muud inimsekkumised; metsandus	KKK	majandamise puudumine või alakarjatamine; kuivendamine, veerežiimi mõjutavad tegevused (süvendamine, täitmine jmt); ehitus- ja arendustegevus; külastajatepoolne tallamine ja häirimine; metsaraie, kõdupuidu eemaldamine
planeerimine	survetegurid	Kas arvesse on võetud ka väljastpoolt kaitseala tulenevaid survetegureid?	Kaitseala piiridest väljaspoolt tulenevaid survetegureid ei ole arvestatud või puudub vastav informatsioon	KKK	puuduvad vihjed välistele surveteguritele (kuid on vihje sarvikpütile, kes pesitseb teadaolevalt väljaspool MKA-d ja HA-d)
planeerimine	eesmärgid	Kas ala elurikkusega seotud kaitseväärtustele on seatud kaitse-eesmärgid?	Ala-spetsiifilised kaitse-eesmärgid on seatud pooltele või enamale (50% - <100%) kaitseväärtustest	KKK	tüübile 1110, mis oli juba KKK koostamise ajal HA kaitseväärtus ja on nüüd ka MKA kaitseväärtus, ei ole kaitse-eesmärgi seatud
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitseväärtuste kaitse-eesmärgid määratlevad elupaikade ja liikide soovitava seisundi?	Kaitse-eesmärkidega täpsustati elupaikade/liikide soovivat seisundit. Sihtväärtused on kas kvantifitseeritud või ajaliselt piiritletud. / Konkreetsed eesmärgid on pooltel või enamal (50% - <100%) kaitseväärtustest.	KKK	KKK on koostatud Kasti lahe loodus- ja linnuala kohta ning kaitse-eesmärgid ei erista siseriiklike kaitstavaid alasid (MKA, HA, PEP); kaitse-eesmärgid on kohati üldsõnalised (nt pole pindala alati numbriliselt välja toodud)
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärgid on seatud ka muudele kaitseväärtustele kui otseselt elurikkust puudutavatele kaitseväärtustele?	Jah	KKK	KKK koostamise ajal oli kaitseala üheks kaitseväärtuseks pärandkultuurimaastik; KKK seab maastikule kaitse-eesmärgi "maastiku rekreatiivne väärtus on säilinud"
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärgid on seatud ka sellistele hüvedele/väärtustele, mis ei ole määrusega ala kaitseväärtuseks seatud?	Jah	KKK, MaRu	kaitse-eesmärgid on seatud rekreatiivsetele väärtustele; pärandkultuuriobjekte kaitsealal teada ei ole
planeerimine	meetmed	Kas kaitsealal on vaja aktiivseid kaitsekorralduslikke tegevusi (lisaks LKS alusel kohalduvale kaitsekorrale/piirangutele)?	Jah, täiendav sekkumine on vajalik	RT, KKK	kaitseväärtuseks on muu hulgas poollooduslikud kooslused ehk pärandniidud
planeerimine	meetmed	Kas kõikide kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks kavandati vajalikud meetmed/tegevused?	Kaitsekorralduslikud meetmed on seatud kõikidele asjakohastele kaitse-eesmärkidele, kuid kõik meetmed ei ole SMART	KKK	meetmena on nimetatud ka järelevalvet ja KMH-sid (ei ole SMART); eelarvetabelis need tegevused ei kajastu
planeerimine	meetmed	Kas määratud meetmed näevad ette tegevusi väljaspool kaitseala piire?	Jah	KKK	KKK näeb ette Kasti maastikukaitseala, Kasti lahe hoiuala ja Tulpe merikotka püsielupaiga baasil Kasti looduskaitseala moodustamise
planeerimine	meetmed	Kas tegevused käsitlesid kõiki kaitsealal tuvastatud ja kaitseväärtusi mõjutavaid survetegureid?	Kõikidel peamistel surveteguritel on vastav meede.	KKK	tekstis on rohkem tegevusi kui eelarvetabelis (tegevuskavas)

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
rakendamine	sisendid	Kas saab välja tuua muid puudujääke ala kaitsekorraldusega seotud teadmistes/alusinfos (peale seisundiandmete puudujääkide)?	Ei, kaitsekorraldusperioodil ei ole selgunud olulisi puudujääke teadmistes	RT, KKK, EELIS, eksperdiarvamus	(hindaja arvamus)
rakendamine	sisendid	Kas teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud annavad piisava teabe, et hinnata ellu viidud tegevuste edukust ja kaitse-eesmärkide saavutamist või nende suunas liikumist?	Seire, inventuurid, uuringud võimaldab hinnata vähem kui poolte (<50%) tegevuste tulemuslikkust/kaitse-eesmärkide saavutatust	EELIS, KKK	koosluste kohta on teave enam-vähem olemas, kuid liikide osas on suuri puudujääke
rakendamine	sisendid	Kui teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud ei anna piisavat teavet, siis mida tuleb teha, et puudujääke lahendada?	riiklikud seired siduda siseriiklike kaitstavate aladega; viia ellu KKK-s kavandatud linnustikuseired	EELIS, KKK	riiklike seireid ja linnustikuseireid kas ei ole tehtud või ei ole nende tulemusi sisestatud EELIS-esse
rakendamine	sisendid	Kas seire-, inventuuride ja/või uuringute tulemusi kasutati ala kaitsekorralduse kohandamiseks?	Seiretulemusi on suures osas kasutatud ala kaitse korralduse/meetmete kohandamiseks	RT	2018. a kinnitati uus kaitse-eeskiri (sh nimetati täpsemalt kaitseväärtused) ja laiendati pisut kaitseala
rakendamine	protsess	Kas huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava planeerimise etapis?	Jah - huvirühmi kaasati	EELIS, KKK	KKK koostas Consultare OÜ; koostamise töörühma kuulusid Kristo Kiiker, Meeli Mesipuu, Fred Peetersoo ja Tiina Kiiker; kaasamiskoosolek toimus 17.08.2010 Vaivere Seltsimajas.
rakendamine	protsess	Kas kaitseala väärtuste ja kaitsekorralduse valdkonnas pädevaid huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava rakendamisse?	Jah, huvirühmi kaasati, kuid mõned asjakohased huvirühmad jäid kaasamata ja/või kaasamine toimus pigem informeerimise mitte konsulteerimise tasemel	KKK	KKK-s mainitakse ühe huvigrupina RMK-d, kuid kusagil ei kajastu RMK kaasamine, kuigi ligi pool kaitseala maast on riigimaa, mida haldab RMK.
rakendamine	protsess	Kas konsultatsioonide või tegevuste koordineerimise käigus tekkis teadaolevaid konflikte (vastasseise)?	Jah - tekkis konflikte	KIRKE, RT, KKK	KKK koosoleku (17.08.2010) protokollis ja kaitse-eeskirja eelnõu koosoleku (13.06.2017) protokollis ükski vastasseis ei kajastu, kuid eelnõu seletuskirjas on viide ühele maaomanikule, kes ei soovinud oma seni hoiualal oleva maa arvamist kaitseala koosseisu, kuna soovis jätkata linnujahiga oma maal

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
rakendamine	protsess	Nimetage olulisemad konfliktkohad	kaitsekorra/piirangute rangus; kaitseala piirid; meetmetega seotud mõjud	RT; KIRKE	eelnõu seletuskirja järgi soovis üks maaomanik oma maal jätkata linnujahiga, kuid kaitsealal see keelati; eelnõu seletuskirja järgi ei soovinud üks maaomanik oma maa arvamist hoiualast kaitsealasse, kuna tahtis jätkata linnujahiga, mis kaitsealal keelati; kaitse-eeskirja eelnõu koosolekul avaldasid maaomanikud muret karjatamise üle, kuid mure sisu protokollis ei avane (16.06.2017 nr 1-10/17/46)
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud poollooduslike koosluste (niiduelupaikade) taastamistööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK, KeA, RMK	KKK kaitsealal taastamistegevusi ette ei näe, kuid 2015. a on viidud "hooldusnõuetele vastavusse" 2,95 ha rannaniitu (läks pärast hooldusse), 2019. a on puhastatud tihedast pilliroost 3,05 ha rannaniitu (ei läinud pärast hooldusse) ja 2020. a on sealsamas jätkatud 0,99 ha rannaniidu puhastamist tihedast pilliroost (läks pooleldi hooldusse); RMK on 2016. a taastanud kadastikku 8,56 ha, 2021. a aruniitu ja puiskarjamaad kokku 0,34 ha ning samal aastal lisaks aruniitu ja puiskarjamaad kokku 1,11 ha (kõik on hiljem valdavalt ka hoolduses)
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud märgaladega ja veekogudega (sooelupaigad, jõed, järved) seotud taastamistööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK	KKK märgalade ja veekogudega seotud taastamistöid ette ei näe
väljundid	meetmed	Milline on koosluste hooldamistööde ellu viimise seis?	Üle poole (50-90%) hooldusest vajavate koosluste pindalast on hooldusesse võetud.	EELIS	EELIS-e järgi on kaitsealal poollooduslikke kooslusi 189,04 ha, millest oli 2025. a hoolduses 95,01 ha e 50,3% (2012. a oli hoolduses 114,59% e 60,6%)
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud liigikaitsetööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK	KKK liigikaitsetöid ette ei näe
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud muude otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmete (hooldus-, taastamis- ja ohjamismeetmed jms) ellu viimise seis?	Ükski planeeritud meetmetest ei ole rakendatud	KKK	KKK näeb ette rebaste arvukuse vähendamise väikesaartel ja laidudel, kuid puudub teave rebaste küttimise kohta

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	meetmed	Millised I ja II prioriteediga meetmed on tähtjaks rakendamata ja miks?	poollooduslikest kooslustest on ligi pool hooldamata (karjatamata) ja rebaseid on ilmselt ohjamata (vastav info puudub)	EELIS, KeA	ilmselt puudub maaomanikel motivatsioon oma maad hooldada (või seda hooldada lasta) ning jahimeestel puudub motivatsioon rebaseid küttida
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga inventuurid, seire ja uuringud on ellu viidud?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud meetmetest on rakendatud	EELIS	liigiandmestik on jätkuvalt väga kesine
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga ala valitsemisega seotud meetmed (kavad, kaitse-eeskirjad jms) on ellu viidud?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud meetmetest on rakendatud	KKK, KeA	tulemuslikkuse vahehindamine ja Natura standardandmebaasi ajakohastamine on üldse tegemata, kaitse-eeskirja on 2018. a küll uuendatud, kuid "Kasti maastikukaitseala, Kasti lahe hoiuala ja Tulpe merikotka püsielupaiga baasil looduskaitseala moodustamine" on jätkuvalt tegemata
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga rekreatsiooni ja keskkonnaharidusega seotud meetmed on ellu viidud?	Ükski planeeritud meetmetest ei ole rakendatud	MaRu	KKK-ga ette nähtud "infostend Kasti MKA parklasse" on külastustaristu virtuaalkontori järgi jätkuvalt "planeeritav"; kaitseala välispiir on ilmselt tähistamata (KKK räägib osalisest tähistatusest ja tähiste uuendamisest vajaduse korral)
väljundid	meetmed	Kas hinnataval perioodil on lisaks ellu viidud sellised kaitse-eesmärged toetavaid tegevusi, mis ei ole ette nähtud kavaga?	kuigi KKK poollooduslike koosluste taastamisi kaitsealal ette ei näinud, on seda mingil määral siiski tehtud	KKK, KeA, RMK	(vt küsimuse 12a selgitust)
väljundid	tulemused	Milline on nende liikide seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Vähem kui poolte (<50%) (suunis)liikide seisund on stabiilne või paranenud	RT, EELIS	niidurüdi elupaik on 2025. a arhiveeritud, vööt-pöösaliinu ja viupardi kohta info puudub, emaputke ja liht-randpunga on ka pärast 2009. a mõnes kohas leitud
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste väärtuste seisund on halvenenud?	niidurüdi, vööt-pöösaliin ja viupart	RT, EELIS	(viiest suunisliigist kolme kohta uuem info puudub)
väljundid	tulemused	Kui alla 90% liikide seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja liikide seisundi halvenemise põhjused ja/või, millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	linnustikku mõjutab ilmselt enim väikekiskjate kõrge arvukus ja piisavalt ulatuslike lagealade kahanemine ebapiisava hoolduse tõttu, kuid põhjus võib olla ka seireandmete puudumine või puudulikkus	eksperdiarvamus	vajalik on väikekiskjate ohjamine, suuremate lagealade taastamine ning asjakohased teadusuuringud (hindaja arvamus)

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Milline on nende elupaikade seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Üle poolte (50-90%) kaitseväärtuste seisund on paranenud või jäänud samaks.	RT, EELIS	KKK ei erista kaitseala ja hoiuala ning info on esitatud loodusala kohta, mis ei võimalda kaitseala elupaikade seisundi muutust täpsemalt hinnata; arvestades, et pool pärandkooslustest on hoolduses, siis on vähemalt pindalaliselt poolte koosluste seisund paranenud või jäänud vähemalt samaks
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste elupaikade seisund on halvenenud?	puiskarjamaad	EELIS	KKK järgi oli elupaigatüübi esinduslikkus A, kuid hilisemate inventuurida järgi C (2025. a Kasti lahe loodusala niiduelupaigatüüpide inventuur ei ole veel EELIS-es)
väljundid	tulemused	Kui alla 90% elupaikade seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja elupaikade seisundi halvenemise põhjused ja/või millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	poollooduslikest kooslustest vaid pool on hoolduses	EELIS	pärandniidud tuleba taastada ja hooldusse võtta
väljundid	tulemused	Milline on ala kaitsekorralduse mõju ökosüsteemi teenustele?	Ökosüsteemi teenuste pakkumine on oluliste muutusteta	ELME	keskmine (6,66 palli 10-palli skaalal; hinnang on antud 40,97% põhjal kaitsealast)
väljundid	tulemused	Millised on olnud muutused ala ökoloogilises sidususes?	Ökoloogiline sidusus on stabiilne	ELME	keskmine (65,76 palli 100-palli skaalal; hinnang on antud 39,79% põhjal kaitsealast)
väljundid	tulemused	Kas on tuvastatud ala kaitsekorra rikkumisi?	Puuduvad teadaolevad rikkumised	OKAS, MaRu	järelevalve käigus rikkumisi ei ole tuvastatud; ortofotol märke ebaseaduslikust tegevusest silma ei torka
väljundid	tulemused	Kas teie hinnangul on ala kaitsekord olnud sobiv ja piisavalt tõhus kaitse-eesmärkide saavutamise toetamiseks?	Ei	eksperdiarvamus	piiranguvööndi kaitsekord on pärandniitude kaitsmiseks küll piisav, kuid otstarbekam on Kasti lahe linnu- ja loodusala kaitsta ühe siseriikliku kaitstava alana; (Kasti lahe HA ja Sutu lahe HA vaheline piir vajab ülevaatamist ja parandamist); (hindaja arvamus)
väljundid	tulemused	Kui kaitsekord ei ole olnud sobiv, siis millised muudatused oleksid vajalikud?	Kasti lahe linnu- ja loodusala kaitsta ühe siseriikliku kaitstava alana, nagu ka KKK ette näeb	KKK, eksperdiarvamus	(hindaja arvamus)

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Kas määruses nimetatud ala kaitseväärtused on asjakohased ja piisavad?	Ei	RT, EELIS, KIRKE	kaitsealal on 3,2 ha kõrge esinduslikkusega (A) lamminiite (6450), mis ei ole kaitseväärtusena nimetatud ega ka nimetamisel (kaitse-eeskiri ei ole muutmisel ega täiendamisel); kaitseväärtuseks on liike, mille olemasolu kohta kaitsealal teave puudub või on teave vananenud
väljundid	tulemused	Kui määruses nimetatud ala kaitseväärtused ei ole asjakohased, siis millised muudatused oleksid vajalikud?	kaitseväärtuste hulka lisada tüüp 6450; kaaluda tüüpide 1110 ja 1140 eemaldamist; kaaluda niidurüdi, võõt-põõsalinnu, viupardi, hallhane, randtiiru ja sõtka eemaldamist	RT, EELIS	ajakohane teave paljude kaitseväärtuseks olevate liikide kohta puudub
muu	muu	Muud tähelepanekud ja kommentaarid, mida soovite lisada	kaaluda uuesti Kasti MKA ja Kasti lahe HA liitmist; parandada ära piir Sutu lahe HA-ga	EELIS, MaRu, eksperdiarvamus	(hindaja arvamus)

Skoor

	Max skoor	Hindamise skoor	Tulemus (%)
Koondskoor	99	56	56,6%
Üldine	3	3	100,0%
Seisund (planeerimine)	15	7	46,7%
Survetegurid (planeerimine)	9	4	44,4%
Eesmärgid (planeerimine)	12	10	83,3%
Meetmed (planeerimine)	9	8	88,9%
Sisendid (rakendamine)	9	6	66,7%
Protsess (rakendamine)	6	4	66,7%
Meetmed (väljundid)	15	4	26,7%
Tulemused (väljundid)	21	10	47,6%

Üldine	3	3	100,0%
Planeerimine	45	29	64,4%
Rakendamine	15	10	66,7%
Väljundid	36	14	38,9%

Mõisted ja lühendid

Mõiste	Selgitus
Kaitseväärtus	Ala kaitse alla võtmise määrukses/kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk).
Kaitse-eesmärk	Kaitseväärtuse soovitud seisund.
Kava	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduse aluseks olev tegevuskava: kaitsekorralduskava, liigi kaitse tegevuskava, elupaiga tegevuskava.
KKK	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduskava.
Kaitsekorraldusperiood	Esmakordsel hindamisel ja ajakohase (s.t kava sisu on olnud üldjoontes jätkuvalt asjakohane) kava olemasolul on hinnatava kaitsekorraldusperioodi alguseks kava algus/koostamise aeg ja perioodi lõpuks hindamise aeg. Kava puudumisel ja/või korduval hindamisel saab kaitsekorraldusperioodiks arvestada hindamistsükli pikkust/eelmise hindamise läbi viimise aega (vastavalt hindamise korraldusele 10 või 12 aastat).
Survetegur	Kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist negatiivselt mõjutav tegur (nt reostuskoormus, häiringud, maaparanduse mõju, intensiivne maakasutus, võõrliikide surve jm)
Kaitsekorralduslikud meetmed	Tegevused, mida tuleb rakendada kaitse-eesmärkide saavutamiseks, sh eesmärkide saavutamist ohustavate mõjutegurite ohjamine. Kaitsekorralduslike meetmete hulka kuulub elupaikade kaitsmine, säilitamine, loomine, taastamine, majandamine. Käesoleva hindamise kontekstis on eristatud: - looduskaitsealadest ja/või ala kaitse-eeskirjast tulenev kaitsekord (õigusaktidega kehtestatud piirangud); - kaitseala n-ö aktiivne majandamine ehk täiendavate tegevuste planeerimine läbi tegevuskavade, tööplaanide, toetusprogrammide (nt elupaikade taastamine ja hooldamine, külastustaristu rajamine). N-ö aktiivsete meetmete puhul on omakorda eristatud: - looduskaitsemeetmed/otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmed ehk tegevused, mille rakendamisest võib oodata otseselt kasu liikide või elupaikade seisundile (nt elupaiga taastamine, elupaiga hooldamine, võõrliigi tõrje). - toetavad meetmed ehk tegevused, mille kasu kaitseväärtustele on kaudne (nt seire seisundi tuvastamiseks, kava koostamine ja tulemuslikkuse hindamine tegevuste planeerimiseks, haridusprogrammid teadlikkuse tõstmiseks, kaitseala tähistamine piirangute rakendamiseks jm)
SMART	Mõistet SMART (specific, measurable, achievable, relevant, time-bound) kasutatakse siinkohal kaitse-eesmärkide ja meetmete kontekstis. "SMART" mudelile vastav eesmärk või meede on konkreetne, mõõdetav, saavutatav, asjakohane ja ajaliselt määratletud.
Väljund (rakendatud tegevus)	Väljunditeks on ellu viidud tegevused ja nende mõõdetavad näitajad: nt taastatud või hooldatud alade pindala, rajatud külastustaristu pikkus, kontrollkäikude arv vms.
Tulemus (saavutatud seisund)	Tulemus on ellu viidud tegevuste abil saavutatud olukord, mis võib olla kirjeldatud läbi liikide ja elupaikade seisundi.
PAME hindamine	PAME (Protected Area Management Effectiveness) on IUCNi WCPA raamistikul põhinev lähenemine, millega hinnatakse kaitsealade valitsemise tulemuslikkust läbi aspekti kaudu — kontekst, planeerimine, sisendid, protsessid, väljundid ja tulemused. PAME hindamine näitab, kui hästi ala juhtimine aitab saavutada seatud looduskaitsealase eesmärgi.

Survetegurite kategooriad	Selgitus
põllumajandus	(intensiivne) maaharimine, karjatamine, taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamine jm
rohumaade hülgamine	niitmise või karjatamise lõppemine
põllumajandusmaade kuivendamine	põllumajandusmaade maaparandusüsteemid
metsandus	raied, raadamine, metsastamine jm
metsamaade kuivendamine	metsamaade maaparandusüsteemid
kaevandamine	kaevandamine, s.h turbakaevandused
energia tootmine (sh infrastruktuur)	hüdroenergia, tuulepargid, päikesepargid, elektriliinid jm
transport	teed, raudteed, sadamad, maismaa- ja veeliiklus jm
ehitustegevus ja asustus	asustuse laienemine, ehitustegevus, puhketegevused, reostus asustusest, äri- ja tootmistegevusest jm
elusorganismide kasutus	vesiviljelus, kalastamine, jahipidamine, toidu ja muu materjali kogumine loodusest, liikide või elupaikade kahjustamine jm
militaartegevused ja muud inimsekkumised	militaarialad, tarastamine, vandalism
võõr- ja problemaatilised liigid	võõrliigid, probleemsed kodumaised liigid jm
segaallikatest põhjustatud reostus	heited vette, heited pinnasesse, heited õhku, müra, valgusreostus jm
inimtekkelised veerežiimi muutused	maaparandus, veekogude hüdro-morfoloogia muutmine, veevõtt jm
looduslikud protsessid	erosioon, eutrofeerumine, koosluste looduslik areng, kisklus, kobraste tegevus, haigused ja parasiidid jm
loodusõnnetused	torm, põleng, maalihe, üleujutus jm
kliimamuutused	põuad, üleujutused, veerežiimi muutused, liikide levikuareaali muutumine jm kliimamuutuste mõjul
muu	

Loodusdirektiivi aruande hinnangud	Selgitus
soodne	favourable = FV
ebapiisav	unfavourable-inadequate= U1
halb	unfavourable-bad = U2
teadmata	unknown=XX